

THE SURVEY AS A RESEARCH METHOD – ADVANTAGES AND CHALLENGES ¹

Abstract: The article considers the survey as an empirical research method. In particular, the development of a questionnaire for the purposes of a dissertation related to the problems of scientific communication and mobility of scholars is presented.

Author information:

Zhana Gancheva

ULSIT, Sofia

✉ jana.gancheva@gmail.com

🌐 Bulgaria

Keywords:

questionnaire, survey, scientific communication, mobility of scholars.

1. Теоретични и практически научни методи

Научният метод е средство за получаване, събиране, натрупване и обработка на информация с цел изучаването на даден обект. Той представлява система от стандартни и еднозначни правила за действие и последователност от операции – мисловни и физически, чрез които се реализира процесът на познание на обекта. Следователно научният метод е детерминиран теоретично – от логиката на науката, и практически – от особеностите на изследвания обект. Крайната му цел е получаването на ново знание от вече съществуващото знание и от обективната действителност. Научните методи се класифицират по различни критерии: обсег на приложимост, познавателно равнище, характер на данните, информационен признак и др. Сред най-често използваните критерии е *познавателното равнище*, според което научните методи се делят на **теоретични** и **емпирични**.

Теоретичните научни методи имат описателни, обяснителни и прогнозиращи функции. При тях обобщаването на събраната информация е основно по логически път – индуктивен или дедуктивен, и се разработват научни теории. С помощта на емпиричните методи може да се обхванат измененията и развитието на обекта в резултат на дадено въздействие чрез събиране и систематизиране на емпирични данни за него. Анализирването на тези данни също дава възможност за описване, обясняване или прогнозиране на процесите и явленията, които са предмет на научния интерес на изследователя. **Емпиричните научни методи** се делят на *обсервационни*, *експеримент* и *диагностични* – тестове, *анкети*.²

Изборът на теоретични и емпирични методи следва да е подчинен, от една страна, на теоретичната концепция на изследването, и от друга страна – на същността на изследваните

¹ Статията се издава по проект КП 06 ОПР 05/6 към ФНИ.

² **Методика** на педагогическите изследвания за студенти и учители, <https://edu.uni-sz.bg/book/22.dipku-gkojuharova-mdeltchev-ggantchev/22.DIPKU-GKojuharova-MDeltchev-Ggantchev.html/moit-6.html>, последно посетен на 19.07.2020.

обекти и явления. От трета страна, преди да се избере даден научен метод, трябва да се проучат неговите особености, силни и слаби страни.

Друго голямо деление на научните методи, според **типа на получената информация и начина на получаването ѝ**, е на **количествени и качествени**. При **количествените методи** (*анкета; структурирано интервю; контент-анализ* и др.) се събира квантифицирана информация, която се отнася за по-големи социални групи и лесно се поддава на статистическа обработка и анализ. Получените данни са с висока степен на представителност. Основна характеристика на **качествените методи** (*дълбочинно интервю; дискусия; ролеви методи* и др.) е тяхната по-ниска степен на структурираност и по-голяма интензивност и интерактивност на комуникацията с интервюираните. Получените данни са с по-богат контекст и по-персонализирани. Недостатък на качествените методи е, че броят на интервюираните е ограничен поради времеемкостта при тези методи и получаваната информация рядко е с висока представителност.³

2. Същност на анкетните емпирични методи

Анкетните емпирични методи (по-кратко **анкета**) са група количествени методи, при които необходимата за изследването информация се получава чрез непосредствено или опосредствано взаимодействие на изследователя с респондента (лицето – източник на информация). Информацията се получава във вид на устно или писмено съждение – изказване на данни, оценка, мнение, прогноза от страна на респондента.⁴

Характерно за анкетните методи е, че представляват структурно организирани системи от въпроси, непосредствено свързани с целта на изследването и подчинени на строга методика. Процесът на прилагане на анкетните методи се нарича *анкетиране*. Анкетирането по своята същност е процес на *комуникация* между изследователя (*анкетъора*) и анкетираните лица (*респондентите*), при която всички обичайни елементи на комуникацията са от значение и трябва да бъдат прецизирани: адресант, кодиране, послание/шум, декодиране, адресат, обратна връзка.

След обработка на получената от респондентите информация тя се използва за изясняване на тема или проблем, за верифициране на теория, хипотеза, за очертаване на тенденции и др. Анкетните методи могат да бъдат основни или спомагателни (към други методи) в научното изследване. По начина на провеждане анкетните методи се делят на: *устни и непосредствени* (беседа, интервю); *писмени и опосредствани* (чеклист, въпросник, анкета).⁵

Сред най-често използваните анкетни методи е **анкетата**, чиито структурни елементи са въпроси, наречени още айтеми. Целта на тези въпроси е да бъде получена информация за даден обект, и то във вид, подходящ за последващо систематизиране и анализ.

3. Видове въпроси в анкетата

Въпросите в анкетата може да бъдат класифицирани по три признака: *по съдържание* (за идентифициране; за установяване на информираност; за установяване на отношение, самооценка, ценностна ориентация, мотив; за даване на прогноза и др.); *по функции* (основни; филтриращи; контролни); *по форма* (открити, закрити и полуоткрити; преки и косвени).

Откритите (неструктурираните) въпроси представляват т.нар. свободен отговор, тоест формата и съдържанието са по избор на респондента. По своята същност те са *качествен*

---

³ **Център** за защита на демокрацията. Модул 2. Основни социологически методи за набиране на информация и анализ, с. 1, http://old.csd.bg/fileadmin/user_upload/PRV/Modul_02.pdf, последно посетен на 19.07.2020

⁴ **McLeod, Saul**. Questionnaire: Definition, Examples, Design and Types, 2018, <https://www.simplypsychology.org/questionnaires.html>, последно посетен на 19.07.2020.

⁵ **Методика** на педагогическите изследвания за студенти и учители.

инструмент. Ето защо отговорите на такива въпроси се анализират чрез контент-анализ. Предимство на този тип въпроси е по-пълното и нюансирано излагане на информацията, затова се използват при проблеми, които изискват свободно излагане на мнение. Отговорите на такива въпроси са по същество текст, с дължина от едно изречение до абзац/няколко абзаца.

Недостатък на неструктурираните въпроси е трудността да се направи количествено измерване, което може да бъде балансирано, ако такива въпроси са в комбинация със структурирани въпроси, засягащи същия проблем или аспект. В такъв случай неструктурираните въпроси допълват и обогатяват информацията от структурираните, а структурираните въпроси уточняват, прецизират неструктурираните. Ако в една анкета са умело съчетани структурирани и неструктурирани въпроси, се дава по-пълна картина на изследвания обект. При това комуникацията между анкетатора и анкетираните е с по-голяма интерактивност, тъй като респондентът не е единствено в пасивната функция да отговаря чрез избор сред твърдо предпоставени отговори, където е напълно възможно да не присъства „неговата“ опция. Особено ако се изисква задължително попълване на всички отговори, липсата на неструктурирани отговори може да изкриви даваната информация или да откаже респондента от попълване на анкетата.

Неструктурираните отговори също така са подходящи при по-сложен обект на изследване, където има процеси, взаимодействия и се изискват по-сложен тип съждения. Те предполагат и по-софистициран тип респонденти, които да умеят да формулират съждения и да ги излагат добре писмено. Подходящи са за въпроси, които изискват предоставяне на по-нюансирано мнение, прогноза, оценка на хипотетична ситуация. Дават по-персонализиран поглед върху проблема.⁶

Закритите (структурираните) въпроси съдържат списък на възможните отговори, от които респондентът трябва да избере един или повече, като ги посочи по определен начин. Изборът следва да се диктува от разбирането на респондента кое е „вярно/правилно“ – обективно или според неговото мнение, оценка. Предимство на структурираните въпроси е полесната им количествена обработка и следователно – анализиране. Недостатък е тяхната ригидност – недостатъчната гъвкавост, за да се получат по-персонализирани отговори. Подходящи са за въпроси, които изискват: предоставяне на факти; при обективно лимитиран брой опции за отговор; при нужда от по-грубо очертаване на факти, тенденции. Закритите отговори се делят на: алтернативни – отговор с Да/Не; скалирани – дават възможност да се посочи степен на изразеност на дадена характеристика; пълно изброяване на възможните случаи – „меню отговори“.

Полуструктурираните въпроси са комбинация от горните два вида. Те се използват основно в два случая: за допълване на дадени опции за отговор (в графа/подточка „Друго“) – с което се преодолява ограничеността на дадените отговори; за обясняване/поясняване на вече посочен от респондента структуриран отговор („Пояснете.“), с което също се компенсира ригидността на предзададените отговори и се хвърля светлина върху ценности и мотиви на респондента.⁷

4. Изработване на анкетна карта

Конкретният инструмент на анкетата е **анкетната карта**. Тя се състои от три структурни части: *уводна част* (посочва се кой провежда изследването и каква е научната му цел; декларира се анонимността на анкетираните и се изразява благодарност за участието на респондента; дават се указания за попълване на анкетната карта; за колко време приблизително

⁶ Debois, Stefan. 10 Advantages and Disadvantages of Questionnaires, <https://surveyanyplace.com/questionnaire-pros-and-cons/>, 2019, последно посетен на 19.07.2020.

⁷ McLeod, Saul. Questionnaire: Definition, Examples, Design and Types.

се попълва, и др.); *основна част* (същинските въпроси, подредени в определен ред); *заключителна част* (въпросите с идентификационен/демографски характер). Общото времетраене на попълването на анкетата обикновено е 30 – 60 минути, като трябва да се има предвид, че у респондента настъпва умора/отегчение 15 – 20 минути след началото на попълването на анкетата. Затова е добре да се започва с по-леки, но интригуващи уводни въпроси; най-сложните, дискуссионни и важни въпроси да се разположат в средата на анкетата; в края да бъдат идентификационните въпроси.

След изработването на анкетната карта е изключително важно анкетата да бъде апробирана чрез *пилотно изследване*, при което да се анализират признаци на слабости на анкетата – масова липса на отговор; множество клиширани отговори; неподходящи, неуместни свободни отговори; множество отговори от типа „Не знам“, „Нито едно от посочените“, „Всички от посочените“ и под., които не дават реална информация. Слабостите на анкетата в голямата си част се дължат на неправилно съставени въпроси: като изказ; като логика; по отношение на интелектуалното и/или експертното ниво на респондентите и др. Пропуски може да има и по отношение на уводната част (неясна, непълна), подредбата на въпросите, броя им и др. Те се коригират преди същинското анкетно проучване.⁸

5. Изработване на анкета за дисертация на тема „Комуникационен модел за трансфер на знания при мобилност на учените“

Илюстрация на гореказаното по отношение на анкетата като научноизследователски метод е анкета, изработена от авторката на тази статия като основен инструмент в емпиричната (приносната) част на дисертацията ѝ „*Комуникационен модел за трансфер на знания при мобилност на учените*“ за получаване на образователна и научна степен „доктор“ по специалността „Наукознание“ в Университета по библиотекознание и информационни технологии (УниБИТ), София. Формулираната в Концепцията на дисертацията *цел* е „Да се синтезира, представи и обоснове пораждащ концептуален комуникационен модел за трансфер на знания при мобилност на учените“.

За постигане на целта авторката си поставя следните *задачи*:

1. Преглед на българската и международната литература в областта на наукознанието и анализ на базовите науковедски понятия с акцент върху научната комуникация и мобилността на учените, както и тяхната взаимовръзка.
2. Анализ на проблема за мобилността на учените – физическа и виртуална, диахронно и синхронно. Посочване на актуалните проблеми и перспективи.
3. Анализ на проблема за научната комуникация в различните ѝ аспекти – диахронно и синхронно, от гледна точка на нейното съдържание и форми. Очертаване на новите хоризонти и предизвикателства пред трансфера на научни знания.
4. Представяне на научната комуникация в условията на съвременната академична мобилност, включително в ситуацията на пандемия от COVID-19.
5. Научна емпирична диагностика на предложената хипотеза за влиянието на съвременния тип академична мобилност върху научната комуникация.
6. Представяне на модел за осъществяването на научна комуникация при мобилност на учените.

Обект на изследването е съвременната обширна по обем и разнообразна по вид, съдържание и прояви мобилност на учените.

Предмет на изследването е трансферът на знания (научната комуникация) в условията на тази засилена и динамична академична мобилност.

---

⁸ **Методика** на педагогическите изследвания за студенти и учители.

Въз основа на анализа на теоретичните постановки по темата на дисертацията, е предложена следната *хипотеза*: „Повишаването на академичната мобилност на учения довежда до повишаване на ефективността на неговата научна комуникация (трансфера на знания)“.

Под „ефективност на научната комуникация“ се има предвид нейната резултатност, продуктивност. Това означава, че основен критерий за потвърждаване или отхвърляне на хипотезата ще бъде научната продуктивност – измерена главно като научна продукция.

И така, анкетата е разработена с цел да потвърди или да отхвърли тази хипотезата на изследването и е един от основните методологически инструменти за изпълнение на задачите и целта на дисертационния труд. Останалите инструменти са интервю, контент-анализ и др.

Анкетата към посочения дисертационен труд се предвижда да обхване учени от три катедри на УниБИТ и учените от проекта на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“: „Християнското и културното и историческото наследство на Северозападна България – стратегии за съхраняване и транслиране на локални идентичности“ (договор № ОПР 05-6 от 12/2018 г.), в който проект авторката на тази статия е пълноправен участник.

Този избор на респондентите е логичен по следните причини: докторантката е обвързана образователни и научно с двата университета, както и с конкретните им научни звена; резултатите от изследването биха били изключително полезни за работата на тези научни институции и ще станат част от научната им продукция; респондентите са с висока научна експертиза и богат практически опит по изследвания проблем; респондентите имат голям опит с участие в подобни форми на научно изследване.

Тези причини предопределиха и *структурата и съдържанието на анкетата*. Най-важните техни белези са следните:

Структура: анкетата се състои от 27 въпроса, 6 от тях – с подвъпроси. Целенасочено са комбинирани структурирани (11 на брой), неструктурирани (9 на брой) и полуструктурирани (7 на брой) въпроси. Тази разнообразна и сравнително сложна, но балансирана структура се дължи на сложността на изследвания проблем. Той включва две сами по себе си пределно сложни явления – научната комуникация (трансфера на научно знание) и мобилността на учените, които са поставени в хипотетична връзка на права пропорционалност. Тоест необходима е разнообразна и достатъчна по обхват информация, за да може да се обективират, представят в удобен за анализиране вид и моделират тези сложни обекти и динамични отношения.

Друга причина за избраната сравнително сложна структура на анкетата е присъстващата в нея диахронност, включена с цел да се ограничи периодът, за който се пита (2019 г.), и този период да се сравни с друг период – първите четири месеца на официално обявената извънредна ситуация на пандемия от COVID-19 (13.03. – 13.07.2020 г.). С други думи, да се сравни една „обичайна“ в лично и професионално отношение година с период на невиджана досега у нас и в света ситуация.

Накрая, но не и по значение, трудността на изработването на такава анкета и съответно нейната нестандартност идват от факта, че досега не са правени подобни изследвания. Разглеждани са поотделно научната комуникация и мобилността на учените, рядко – в известна връзка помежду си, но не и целенасочено и с подобна цел и хипотеза на изследването. Ето защо се надяваме както резултатите, така и инструментите на изследването да бъдат полезни – и с добрите си страни, и с недостатъците си – на следващи изследвания по този така актуален проблем.

Въпросите в анкетата са разделени *съдържателно* според целите на самата анкета, които пък изпълняват целта на дисертацията. Пряката задача на анкетата е да даде информация, която, след като бъде анализирана, да потвърди или отхвърли хипотезата на дисертацията и да доведе до създаването на комуникационен модел за трансфер на знания при мобилност на учените.

Въпросите са групирани съдържателно и последователно в *четири секции* по следния начин: 1) въпроси, свързани с мобилността на учените (въпроси № 1 – 6); 2) въпроси, свързани с научната комуникация (въпроси № 7 – 16); 3) въпроси, свързани с научната продукция/продуктивност като измерим показател за отношението между научната комуникация и мобилността на учените (въпроси № 17 – 22); 4) идентификационни въпроси (въпроси № 23 – 27). В отделните секции въпросите са подредени от по-лесни и по-конкретни въпроси (изискващи посочване на данни от личния професионален опит) към въпроси, изискващи оценка, мнение, създаване на свой текст. В края на всяка секция са въпросите, свързани със ситуацията на пандемия от COVID-19, което показва, че подредбата е съобразена и с още един критерий – диахронния. Предвидено е попълването на анкетата да отнема около 30 минути, което също ще се изследва по време на пилотното проучване и ако това време значително се надвишава, ще се направят някои корекции.

Анкетата ще се проведе чрез опциите, предоставени от *Google Forms*, един сравнително прост и надежден инструмент, с който голямата част от респондентите са запознати. Преди същинското изследване ще се проведе пилотно проучване за последни корекции по съдържанието и структурата на анкетата. Самото анкетиране ще бъде *анонимно*.

По-долу е приложена анкетата, в Word формат. След провеждането ѝ и след завършването на дисертацията авторката ще сподели с научната колегия своите наблюдения върху успешността на така изработения инструмент за научно изследване.

АНКЕТА

към дисертация на тема: „Комуникационен модел за трансфер на знания при мобилност на учените“

Уважаеми колеги,

Вие сте поканени да участвате в проучване, което има за цел да получи информация за научната комуникация в условията на мобилност на учените. Онлайн базираното анкетно проучване се провежда като част от дисертационно изследване на тема: „Комуникационен модел за трансфер на знания при мобилност на учените“. Анкетата е анонимна, съдържа 27 въпроса и се попълва за около 30 минути.

Благодаря Ви за отзивчивостта и сътрудничеството!

1. На колко места сте работили на трудов и граждански договор през 2019 г.?

А) брой работни места физически: _____

Б) брой работни места виртуално: _____

2. Посочете как според Вас влияят следните условия на работа върху ефективността на научната комуникация (изразена в пораждаване на идеи, сътрудничество, новаторство, проекти, публикации и др.).

- Как би повлиял броят на работните места (на трудов и на граждански договор), с които професионално е ангажиран ученият за 1 календарна година, върху ефективността на научната му комуникация? Посочете всичко, което е приложимо.

Брой работни места за 1 календарна година	1	2	3	4	над 4
Ефективност на научната комуникация	☐ Лоша ☐ Недостатъчна ☐ Добра ☐ Много добра ☐ Отлична <i>(Изберете една опция.)</i>	☐ Лоша ☐ Недостатъчна ☐ Добра ☐ Много добра ☐ Отлична <i>(Изберете една опция.)</i>	☐ Лоша ☐ Недостатъчна ☐ Добра ☐ Много добра ☐ Отлична <i>(Изберете една опция.)</i>	☐ Лоша ☐ Недостатъчна ☐ Добра ☐ Много добра ☐ Отлична <i>(Изберете една опция.)</i>	☐ Лоша ☐ Недостатъчна ☐ Добра ☐ Много добра ☐ Отлична <i>(Изберете една опция.)</i>

- Как би повлиял **броят на работните места** (на трудов и на граждански договор), с които професионално е ангажиран ученият **в един и същ момент**, върху ефективността на научната му комуникация? Посочете всичко, което е приложимо.

Брой работни места в един и същ момент	1	2	3	4	над 4
Ефективност на научната комуникация	☐ Лоша ☐ Недостатъчна ☐ Добра ☐ Много добра ☐ Отлична <i>(Изберете една опция.)</i>	☐ Лоша ☐ Недостатъчна ☐ Добра ☐ Много добра ☐ Отлична <i>(Изберете една опция.)</i>	☐ Лоша ☐ Недостатъчна ☐ Добра ☐ Много добра ☐ Отлична <i>(Изберете една опция.)</i>	☐ Лоша ☐ Недостатъчна ☐ Добра ☐ Много добра ☐ Отлична <i>(Изберете една опция.)</i>	☐ Лоша ☐ Недостатъчна ☐ Добра ☐ Много добра ☐ Отлична <i>(Изберете една опция.)</i>

- Как би повлиял **периодът на заетост на едно работно място** (на трудов и на граждански договор), с което професионално е ангажиран ученият, върху ефективността на научната му комуникация? Посочете всичко, което е приложимо.

Период на заетост на едно работно място	до 1 месец	1 – 3 месеца	3 – 6 месеца	6 – 9 месеца	9 – 12 месеца
Ефективност на научната комуникация	☐ Лоша ☐ Недостатъчна ☐ Добра ☐ Много добра ☐ Отлична <i>(Изберете една опция.)</i>	☐ Лоша ☐ Недостатъчна ☐ Добра ☐ Много добра ☐ Отлична <i>(Изберете една опция.)</i>	☐ Лоша ☐ Недостатъчна ☐ Добра ☐ Много добра ☐ Отлична <i>(Изберете една опция.)</i>	☐ Лоша ☐ Недостатъчна ☐ Добра ☐ Много добра ☐ Отлична <i>(Изберете една опция.)</i>	☐ Лоша ☐ Недостатъчна ☐ Добра ☐ Много добра ☐ Отлична <i>(Изберете една опция.)</i>

3. Как се отразява смяната на работно място/добавянето на ново работно място върху научната Ви комуникация? Посочете всичко, което е приложимо.

- А) Пречи ми, защото ми е необходимо време да опозная колегите.
 Б) Пречи ми, защото ми трябва време да свикна с различния стил на комуникация.
 В) Не се отразява нито положително, нито отрицателно.
 Г) Помага ми, тъй като ме изважда от зоната на комуникационен комфорт.
 Д) Помага ми, тъй като разширявам научните си контакти.
 Е) Друго (напишете). _____

4. Как се отразява смяната на работно място/добавянето на ново работно място върху научната Ви продукция? Посочете всичко, което е приложимо.

- А) Пречи ми, защото губя време за административни въпроси.
- Б) Пречи ми, защото ми трябва време за адаптиране в новата среда.
- В) Не се отразява нито положително, нито отрицателно.
- Г) Помага ми, тъй като ми дава различна перспектива.
- Д) Помага ми, тъй като съм поставен в нова конкурентна среда.
- Е) Друго (напишете). _____

5. Как се промени професионалната Ви физическа мобилност в условията на извънредно положение заради пандемията от COVID-19 (след 13 март 2020 г.)?

- А) Не се промени.
- Б) Намаля.
- В) Увеличи се.
- Г) Изобщо нямах професионална физическа мобилност.

Пояснете отговора си. _____

6. Как се промени професионалната Ви виртуална мобилност в условията на извънредно положение заради пандемията от COVID-19 (след 13 март 2020 г.)?

- А) Не се промени.
- Б) Намаля.
- Г) Увеличи се.
- Д) Изобщо нямах професионална виртуална мобилност,

Пояснете отговора си. _____

7. Какво е Вашето мнение за следните твърдения относно физическата научна комуникация?

8.

Твърдения	Напълно съм съгласен/на.	Съгласен/на съм.	Нито да, нито не.	Не съм съгласен/на.	Изобщо не съм съгласен/на.
Подпомага обмена на знания.					
Стимулира творческия импулс и вдъхновение.					
Подкрепя създаването на лична научна продукция.					
Съдейства за създаването на научна продукция в съавторство.					
Подпомага получаването на международна гласност и престиж.					

9. Какво е Вашето мнение за следните твърдения относно виртуалната научна комуникация?

Твърдения	Напълно съм съгласен/на.	Съгласен/на съм.	Нито да, нито не.	Не съм съгласен/на.	Изобщо не съм съгласен/на.
Подпомага обмена на знания.					
Стимулира творческия импулс и вдъхновение.					
Подкрепя създаването на лична научна продукция.					
Съдейства за създаването на научна продукция в съавторство.					
Подпомага получаването на международна гласност и престиж.					

9. Сравнете ефективността на физическата и на виртуалната научна комуникация (изразена в пораждаване на идеи, сътрудничество, новаторство, проекти, публикации и др.).

- А) Еднакво ефективни са.
 Б) Физическата комуникация е по-ефективна.
 В) Виртуалната комуникация е по-ефективна.

Пояснете отговора си. _____

10. Подредете последователно 1 до 4 във възходящ ред видовете комуникация лице в лице според дадените показатели.

	Оперативност	Чуваемост	Продуктивност
разговор на четири очи	(Напишете цифра от 1 до 4.)	(Напишете цифра от 1 до 4.)	(Напишете цифра от 1 до 4.)
разговор между няколко колеги – до 5 души	(Напишете цифра от 1 до 4.)	(Напишете цифра от 1 до 4.)	(Напишете цифра от 1 до 4.)
групова дискусия – между 5 и 20 души	(Напишете цифра от 1 до 4.)	(Напишете цифра от 1 до 4.)	(Напишете цифра от 1 до 4.)
дискусия с повече от 20 души	(Напишете цифра от 1 до 4.)	(Напишете цифра от 1 до 4.)	(Напишете цифра от 1 до 4.)

11. Подредете последователно от 1 до 4 във възходящ ред видовете виртуална комуникация според дадените показатели.

	Оперативност	Чуваемост	Продуктивност
писмено – имейл, изпратени по различен начин документи на хартия	(Напишете цифра от 1 до 4.)	(Напишете цифра от 1 до 4.)	(Напишете цифра от 1 до 4.)
писмено – текстови съобщения (чат)	(Напишете цифра от 1 до 4.)	(Напишете цифра от 1 до 4.)	(Напишете цифра от 1 до 4.)
гласово без видеовръзка	(Напишете цифра от 1 до 4.)	(Напишете цифра от 1 до 4.)	(Напишете цифра от 1 до 4.)
чрез видеовръзка	(Напишете цифра от 1 до 4.)	(Напишете цифра от 1 до 4.)	(Напишете цифра от 1 до 4.)

12. Какво бихте променили във физическата си комуникация с цел да Ви бъде максимално полезна при създаване на научна продукция? (Напишете.)

---

13. Какво бихте променили във виртуалната си комуникация с цел да Ви бъде максимално полезна при създаване на научна продукция? (Напишете.)

---

14. Посочете предимствата и недостатъците на формалната и неформалната научна комуникация (може да изберете един и същ критерий и за двата вида).

	Формална комуникация	Неформална комуникация
Предимства		
бързина	☐	☐
интерактивност	☐	☐
без опасност от недоразумения	☐	☐
задълбоченост	☐	☐
креативност	☐	☐

продуктивност	☐	☐
	Формална комуникация	Неформална комуникация
Недостатъци		
губене на време	☐	☐
хаотичност	☐	☐
трудна обратна връзка	☐	☐
непрестижност	☐	☐
неуважение	☐	☐
повърхностност	☐	☐

15. При успешна и вдъхновяваща научна комуникация с колега/колеги кои фактори могат да попречат на реализирането на нейния потенциал (изразен в публикации, проекти, екипна работа, пробив в науката, новаторство и др.)? Посочете всичко, което е приложимо.

- А) Прекалена заетост с други научни задачи и проекти.
- Б) Заетост с административна работа.
- В) Лични причини – проблеми, ангажираност, стрес.
- Г) Липса на материални условия за реализиране на идеята – база, ресурси.
- Д) Лошо качество на последващата комуникация или прекъсване на комуникацията.
- Е) Друго (напишете). _____

16. Как се промени научната Ви комуникация с Вашите колеги в ситуацията на пандемия от COVID-19 (след 13 март 2020 г.)? Посочете всичко, което е приложимо.

- А) Не се промени.
- Б) Комуникацията ни стана по-непълноценна поради липсата на личен контакт на живо.
- В) Ситуацията се отрази лошо на комуникацията ни, понеже много колеги не се справят добре с виртуалното общуване.
- Г) Ситуацията се отрази лошо на комуникацията ни поради психическия стрес.
- Г) Комуникацията ни стана по-ефикасна поради увеличаването на виртуалната ни мобилност и каналите за комуникация.
- Д) Комуникацията ни е само виртуална и е по-добра от всякога – гъвкава, оперативна и ползотворна.
- Е) Друго (напишете). _____

17. Каква е научната Ви продукция за 2019 г.?

- А) брой публикации общо: _____
- Б) брой публикации в съавторство: _____
- В) брой цитирания (обръщаемост на публикациите): _____

18. Как бихте оценили от 0 (най-ниско) до 6 (най-високо) ефективността на научната си работа през 2019 г. по показателите?

- А) Създаване на научна продукция: _____
- Б) Откриване на новости, пробиви в науката: _____

- В) Вдъхновение, импулс за работа: _____
- Г) Задълбочаване на знанията: _____
- Д) Плодотворна промяна на перспективата: _____
- Е) Ползотворно сътрудничество с колеги: _____
- Ж) Друго (напишете и оценете): _____

19. Как се промени Вашата научна продуктивност през четирите месеца на режим на пандемия (13 март – 13 юли 2020 г.)? Посочете всичко, което е приложимо.

- А) Не се промени.
- Б) Влоши се, тъй като имам много тревоги и не мога да се концентрирам върху работата.
- В) Влоши се, тъй като не работя добре в изолация и без личен контакт с колегите.
- Г) Подобри се, понеже при работа от вкъщи имам повече време и спокойствие да се концентрирам.
- Д) Подобри се, понеже при виртуалното общуване обменяме по-успешно и бързо знания, получавам творчески импулс.
- Е) Друго (напишете). _____

20. Посочете вида и броя на научната Ви продукция за четирите месеца на режим на пандемия от COVID-19 (13 март – 13 юли 2020 г.).

- А) брой текстове общо (завършени и в процес на работа): _____
- Б) брой текстове, създадени в съавторство (завършени и в процес на работа): _____
- В) брой цитирания (обръщаемост на публикациите): _____

21. Какво бихте запазили по отношение на своята научна мобилност и комуникация като полезно за продуктивността си и след периода на пандемията? (Напишете.)

_____

22. Как предвиждате да се променят глобално научната мобилност и научната комуникация след периода на пандемията и как ще се отрази това на научната продукция? (Напишете.)

_____

23. Посочете Вашия пол.

- А) мъж
- Б) жена

24. Посочете Вашата възраст.

- А) под 30 години
- Б) между 30 и 40 години
- В) между 40 и 50 години
- Г) между 50 и 60 години
- Д) над 60 години

25. От колко време се занимавате професионално с наука?

- А) по-малко от 5 години
- Б) между 5 и 10 години
- В) между 10 и 20 години
- Г) между 20 и 30 години
- Д) над 30 години

26. Посочете Вашата научна степен и академична длъжност.

---

27. Колко души ръководите и/или обучавате?

- А) по-малко от 10 души
- Б) между 10 и 20 души
- В) между 20 и 50 души
- Г) между 50 и 100 души
- Д) между 100 и 200 души
- Е) над 200 души